

HISITŌLIA 'O E KAU MĀ'ONI'ONI 'I HE NGAahi 'AHO KIMUI NÍ: 1815–1846 NAUNAU 'A E FAIAKÓ—LĒSONI 10:
KO E FEFONONGA'AKI 'A SIOSEFA SĀMITA 'I 'OHAIŌ MO MĪSULÍ, HOKO ATU HONO LILIU E TOHI TAPÚ,
MO E HIKI KI KETILANÍ

La'ipepa Tufa 1: Ko e Lotu 'a e Palōfitá

Lolotonga e nofo 'a e Palōfita ko Siosefa Sāmitá 'i Kulinivilí, na'a ne 'āahi ai ki ha vao'akau 'i he tu'akoló 'i he meimeī 'aho kotoa pē ke lotu mo fakalaaululoto. Nā'e fakamatala'i e Siosefa 'i he'eنه tohi ki hono uaifi ko 'Emá, ha nīhi 'o e ngaahi me'a na'a ne fakakaukau ki ai mo ongo'i 'i he'eنه fakalaaululoto mo lotú:

"Na'a ku fakamanamanatu e ngaahi mōmeniti kotoa 'o 'eku mo'uí peá u tangi 'alo'imata ai koe'uhí ko 'eku ngaahi holí pea mo 'eku tuku ke ma'u 'e he fili 'o hoku laumālié, ha mālohi lahi kiate au 'o hangē ko ia ne hoko 'i he kuohilí. Ka 'oku 'alo'ofa 'a e 'Otuá pea kuó Ne fakamolemole'i 'eku ngaahi angahalá. . . .

" . . . 'Oku ou mateuteu ai ke 'alu 'i ha'ané ui. 'Oku ou faka'amu ke u nofo mo Kalaisi. 'Oku 'ikai ai ke u lau 'oku mahu'inga 'eku mo'uí kiate au [ka] ke fai pe Hono finangaló" (*Ngaahi Akonaki 'a e Kau Palesiteni 'o e Siasí: Siosefa Sāmita* [2007], 279–80).

- Ko e hā ha ngaahi lēsoni te tau lava 'o ako mei he sīpinga 'a Siosefa Sāmitá?
- Ko e hā ha ngaahi founiga 'oku fakahaa'i ai 'e he tohi ko 'ení na'e lotofiemālie 'a Siosefa Sāmita ke fai ha me'a pē 'e fekau ange 'e he 'Otuá?

